

"...precisiewerk, alleen het allerbeste is goed genoeg..."

Gitaren-Nostalgie

Tekst: Roelf Backus

Bijgewerkt: 3 april 2018

Egmond gitaren

Het jaar 1961. Nederlandse popgitaristen waaronder **Peter** (Koelewijn) **and his Rockets** en **John Lamers & Cees and his Skyliners**, spelen voornamelijk op **Egmond** gitaren.

De ex-stationschef **U. (Uilke) Egmond** uit Eindhoven en zijn zonen Gerard, Dick en Jaap beginnen in 1940 met één gitaar per week en produceren er, in hun fabriek in Best (N-B) rond 1960 met 80 man personeel, ongeveer 100.000 per jaar, waarvan er 20.000 in Nederland blijven. '...Wat de Zwitsers bereikt hebben met hun horloges, dat willen wij bereiken met onze gitaren...', zeggen de gebroeders **Egmond**, '...precisiewerk, alleen het allerbeste is goed genoeg...' citeert de Televisier in 1960 de broers.

Duidelijke reclametaal, want in werkelijkheid stelden de **Egmond** gitaren niet veel voor en de wat meer gefortuneerde en kritische gitarist schafte zich liever een **Höfner** of **Framus (René and his Alligators)** aan.

René and his Alligators met Framus (model: 'Hollywood 3') gitaren.

Tielman Brothers

De **Tielman Brothers** konden zich toentertijd (1959) al topklasse gitaren veroorloven en speelden op de **Gibson Les Paul**, nadat ze daarvoor korte tijd op Egmond (Miller) hadden gespeeld. Miller was een submerk van Egmond en was het topmodel van de Nederlandse gitaarproducent. De Tielman Brothers stapten al vrij snel over naar Fender gitaren. De heldere en krachtige sound was bijzonder geschikt voor de zich ontwikkelende IndoRock.

[\(geluidsfragment: Tielman/Gibson\)](#)

Voor de aankomende gitaristen en groepen waren deze gitaren echter nauwelijks verkrijgbaar en vooral: onbetaalbaar. Zelfgemaakte gitaren, versterkers en luidsprekerkasten. Het vervoer: achter op de brommer. Voor fl. 50,- konden we bij iemand in de buurt een **Dynacord** echo huren. De complete band-gage was dat, maar echo maakte een hoop goed. Na het succes van de **Shadows** kon je eigenlijk niet meer zonder. De eerste Fender gitaren kwamen met de Indo-bands via Duitsland naar ons land en uiteindelijk waren ze ook in Nederland verkrijgbaar.

Fender

De importeur was **De Koekkoek N.V.** in Alkmaar. Zo'n naam als een klok vergeet je nooit meer! Op zondag reden we op de fiets of **Puch** naar **Gerritsen** in de Boekhorststraat in Den Haag. Daar stond zo'n sunburst **Fender Stratocaster** op een ronddraaiend plateau in de etalage: fl. 1041,- ! Dat was héél véél geld begin jaren '60, en in (**Shadows**-) Fiesta Red gespoten kostte hij zelfs fl. 70,- méér. Bij **Bas van der Rest** op het Westeinde was het contact met deze -bijna onbereikbare- beauty nog iets inniger, daar stond zo'n **Hank-Marvin-Rode-Stratocaster** vlak achter de etalageruit op borsthoogte op dertig centimeter afstand, gescheiden door slechts 4mm beduimd en bewasemd etalageglas. ...Die ongelijke magneetpooltjes van die elementen, was dat nou een constructiefout of slechte afwerking en waarom stond dat ene element nou schuin? ...

Er volgden meer **Fender** gitaren: de **Jazzmaster** (fl. 1257,-), de **Jaguar** (fl. 1365,-), de **Telecaster** (fl. 800,-), de **Jazz Bass** (fl. 1005,-) en de **Precision Bass** (fl. 828,-). De versterkers: de **Showman** 85 watt (fl. 2445,-), de **Bandmaster** 40 watt (fl. 1360,-), de **Tremolux** 30 watt (fl. 1200,-) de **Bassman** 50 watt (fl. 1605,-) en dan nog een **Fender** gitaarkoffer van fl. 200,- of een galmveer-unit voor fl. 522,-. De **Bass VI**, iets heel bijzonders: een zessnarige basgitaar, kwam pas veel later naar Nederland en is vooral door Jet Harris (na bassist bij The Shadows een solocarrière begonnen) en de Tielman Brothers bekend geworden. ([geluidsfragment: Jet Harris met Fender Bass-VI](#)).

René and his Alligators

Hoewel **René** in de **Rocking Sensation Boys** op een **Egmond** speelde, heeft hij die periode -héél verstandig- kort gehouden. Al vrij snel gebruikten de **Alligators** de Duitse **Framus** gitaren, die een stuk beter klonken en speelden. (**Alligators Dance, Gipsy Rock** 1961).

([geluidsfragment: Framus-sound](#))

René was één van de eersten met een **Fender Jazzmaster** (**Guitar Boogie** 1962, **Two Guitars** 1963 en daarna...) in Nederland, begin jaren '60. Voor de gewone gitaar spelende amateur was enige contact met **Fender** het kijken in etalages en folders en tijdens de spaarzame concerten of loeren door nachtclubraampjes.

René (17j.) met Egmond gitaar. Rechts: Shirley Zwerus (14j.).

Toen we wat brutaler werden, bleef het niet bij folders halen en kijken alléén. We reden naar **Nico Servaas** in de Schoolstraat. Daar kon je ook voorzichtig een gitaar uit het rek pakken en erop spelen. Het werd er een ware sociale ontmoetingsplaats. Zoals de één naar een café ging, zo ging de ander naar **Servaas**. En soms liepen er natuurlijk ook beroemde artiesten rond!

Amicitia Den Haag

In **Amicitia** op een jongerenavond was het effect van die nieuwe **Fenders** ronduit verbijsterend. Zwaargekuipte stuiptrekkende gitaristen met maillot-strakke broekspijpen en speerscherpe puntschoenen, geselden hun gitaren en versterkers (30-40 watt) tot het uiterste om er nog enig acceptabel zaal overstemmend volume uit te persen. Opeens, tussen al dat modderige **Egmond**- en **Höfner**-geluid, was daar die knallende, heldere en bijtende **Shadows**-sound van **The Atmospheres** met **Robbie van Leeuwen** (**Shocking Blue**) als sologitarist op een **Stratocaster**.

Vooraf in navolging van the Shadows schaften zich al snel meer groepen Stratocasters aan en het mooiste, meest heldere en doorklinkende geluid had volgens mij toch wel **Hans van Eijk** van **The Jumping Jewels**. Luister hieronder maar eens naar een stukje van *Dakota*.

([geluidsfragment: het Stratocastergeluid](#))

Ook indrukwekkend was het 'neuzige' surfgeluid van René and his Alligators met hun Fender Jazzmasters. Pee White and the Magic Strangers konden zich zelfs met een gedurfde motorfietsenact op het podium niet meer omtoveren tot de muzikale knaller van die avond. Ze werden genadeloos geveld door hun zoete en wollige Höfner gitaarklanken.

Höfner gitaren waren uitgerust met dubbelspoels humbucker-elementen, die van zichzelf al een wat warmer en minder sprankelend geluid gaven.

Vrijwel alle Indo groepen speelden uiteindelijk op **Fenders**. Ze gebruikten vooral **Jazzmasters** samen met **Fender** versterkers in navolging natuurlijk van de **Tielman Brothers**. Deze gitaar-versterkercombinatie, met de **Jazzmaster** gitaar dan ook nog voorzien van dikke snaren, soms tot twee-en-een-halve toon lager gestemd, gaf -met beide elementen tegelijkertijd ingeschakeld-

een wel zeer karakteristieke sound. Luister ook eens naar: 'Let's do the Slop' van **René and the Alligators**, met een zeer laag gestemde Jazzmaster.

[\(geluidsfragment: laag gestemde Jazzmaster\)](#)

Andy Tielman

En dan **Andy Tielman** zelf: een metallic blauwe **Jazzmaster**, met vier extra stemmechanieken, de vier middelste snaren in octaven gedubbeld, een **Fender Dual Showman** (buizen en met **James B. Lansing** speakers) een **Klemt "Echolette"** (buizen) bandecho... en natuurlijk z'n onnavolgbare speelstijl...

Andy Tielman: een metallic-blauwe Jazzmaster met 10 snaren, Hans Bax: een witte Jazzmaster, Robbie Latuperisa & Reggie Tielman ieder met een witte Fender Bass VI.

Hieronder enkele geluidsfragmenten uit Java Guitars (1962) van The Tielman Brothers:

[geluidsfragment: Jazzmaster neck-element.](#)

[geluidsfragment: Jazzmaster neck-element.](#)

[geluidsfragment: Jazzmaster bridge-element.](#)

De **Echolettes** zijn er niet meer, de **Lansings** worden niet meer gemaakt, de **Jazzmaster** elementen worden in Japan gemaakt en niet meer zo breed en dun gewikkeld terwijl de **Fender** versterkers al te veel modificaties hebben ondergaan waarbij andere, modernere componenten en chips worden gebruikt voor het ontwerp en bij de assemblage.

Een onvergetelijk gitaargeluid zoals we het nooit meer live zullen horen....

*Gepubliceerd in het informatieblad van de
Stichting IndoRock (SIR) Jaargang 5 nummer 18
juli 1997*

bijgewerkt: 3 april 2018

[Roelf Backus' Muziek, Oor & Gehoor Site](#)